

ΣΤΟΝ ΑΧΥΡΩΝΑ

(Πινάκ του Γουλιέλμου Σούτσε).

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ Κ. Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Ο ΝΙΚΟΛΕΛΛΗΣ

(Ναυτικό Διήγημα)

Ἡ πρώτη ἐμφάνισις τοῦ Νικολέλλη στο ἀπόμειρο ψαρολιμάνο τοῦ μαζοῦ νησιού, ἦταν αὕτη: Τὸν εἶχε φέρει ἓνα γερὸ μπαζουράκι καὶ καθὼς ἡ βάρκα τον ἔφτανε στὸ λιμάνι, δὲν εἴησε τὴν βοήθεια κανενὸς νὰ τὴν τραβήξῃ ἔξω στὴν ἄμμο. Ἐβάλει τὴν πλάτη του στὴν πρύμνα καὶ τὴν ἔσπρωξε μόνος του κομπιά δεκαεφτά μέτρα στὴν ἀμμοδιά, ὡς καὶ ποὺ δὲν θὰ τὴν ἔφτανε κανένα κῆμα, ὅπως θὰ ἔσπρωχνε κανεὶς κανένα χειρωνακτικὸ καροτσάκι ἀδειανό.

Στὸ ψαρολιμάνο ἔμεναν καμιά σαράνταρὰ οἰκογένειες ψαράδων καὶ ἦσαν καὶ τρία-τέσσερα καφετζόδικα καὶ μπαζούρια. Ὅποιος ναυτικὸς τύχαιε νὰ αἰχθῆ ἢ νὰ ἐξήτῃ αὐτοῦ, πήγαινε στὸ καφετζόδικο τῆς κυρᾶ Λιανομήδαινας, ποὺ ἦταν τὸ πιὸ κεντρικὸ καὶ ποὺ ὑπῆρχε ἀπόρρητη καλεσσοδοσίση καὶ προσηυγία. Ἐπαιρνε κανένα ζεστό, ἔτρωγε κανένα ψάρι ἢ κανένα ἀσπανάκι καὶ τὸ βράδυ κάπου σὲ μιὰ γωνία θὰ ἐβρασε νὰ κοιμηθῆ. Μόνον ὁ Νικολέλλης δὲν ἐζύγωσε οὔτε στὸν καφετζὸ τῆς κυρᾶ Λιανομήδαινας, οὔτε σὲ κανένα ἄλλο μαγαζί. Οἱ ἄλλοι ντόπιοι ναυτικὸὶ τὸν πλησίασαν γιὰ νὰ τὸν ρωτήσουν ποῦα ρεῖματα τὸν ἐρεῖζαν στὸ λιμάνι τους, καὶ ἄστερα ἑναξ-ἑνας τὸν παραίτησαν, γιὰτι φαίνονταν λιγὸλογος καὶ μισάνθρωπος. Ἡ μαριδα δ' ὡς τῶν παιδιῶν ποὺ τὸν περιάλωψε, περιεργάζετο τὸ τεράστιο μπότι του, ποὺ θὰ περνοῦσε τὰ δύο μέτρα, τὴν τρίτη κονη βράκα του, τὰ γυμνά ποδια του, ποὺ ἑμοιάζαν σὰν ἀντινέες, τὶς χερσοῦλες του, τὸν ἀνόνητο μαζοῦ λαζοῦ του, τὸ δόλοστιγγο κεφάλι του. Τὸν ἔβλεπαν σὰν παραξένο φαινόμενο, σὰν ἓνα εἶδος ζῶου ποὺ εἶχε ἐμφάνισι ἀνθρώπου.

Ὁ Νικολέλλης —τὸ ὄνομά του ἦταν τὸ πρώτο σχεδὸν ποὺ ἔμαθαν οἱ κάτοικοι— δὲν πολιορκιοῦντοσαν γιὰ τὴν περιέργεια τῶν μικρῶν. Ἐμιάζερε δὴ καὶ καὶ κατὰ κομπιάτα ζύλια καὶ σανιδάκια ἀπὸ αὐτὰ ποὺ βγάττει ἡ θάλασσα. Ἄναψε μὲ ἓνα τσιμακί φατῖα δίπλα στὴ βάρκα του, κ' ἔφριξε ἀπάνω ἓνα ὑλάκερο λαστὸ χταπόδι, ἀπ' αὐτὰ ποὺ εἶχε στὴ βάρκα.

Τὸ χταπόδι ἄρχισε σὲ λίγο νὰ τσιφιζῆ, μὰ ὁ Νικολέλλης ἔκοβε ἑναν-ἓνα πλόκαμο καὶ μὰ καὶ κάτω, χωρὶς νὰ τὸν πολιορκιοῦσά καὶ χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ καλὸ ἢ τὸ κακὸ ψήσιμο.

Ἐναξ μικρὸς ἐπλησίασε τότε πιὸ κοντὰ καὶ ὁ Νικο-

λέλλης τὸν ρώτησε:

—Σ' ἀρέσ' τὸ χταποῦδι;

—Σ' ἀρέσ' τὸ χταποῦδι; Ἐξάναν καὶ οἱ ἄλλοι μικροί, ποὺ βοήθων περιέργη τὴν προσορὰ τοῦ γίγαντα, ποὺ κατάνει μισοψημένα τὰ κομπιάτα καὶ χωρὶς ψομὶ, σὰν λύκος.

Ἀπὸ τότε τὸν ἔβγαλαν χταποῦδι καὶ τὸ παρατσούκλι αὐτοῦ ἔμεινε σ' ὅλη του τὴ ζωὴ. Γιατὶ ὅλη σχεδὸν τὴν ἄλλη ζωὴ του, τὴν ἔκανε στὸ ἀπόμειρο ψαρολιμάνο, ποὺ ἓνα ξαφανκὸ μπαζουράκι τὸν ἔφριξε ἓνα χειμωνιάτικο δελτινὸ.

Ἄν ἔλειπαν τὰ παιδιὰ, μπορεῖ νὰπαρνε πάλι τὴ βάρκα του καὶ νὰ τραβοῦσε σὲ κανένα ἄλλο νησί.

Μὰ τὰ παιδιὰ γίνων ἀφορμὴ νὰ συνδεθῆ μὲ τὸν τόπο.

Καθὼς ἔτρωγε τὸ μισοψημένον χταπόδι, εἶχαν ἀνεβῆ πάνω στὴ βάρκα ξεδαρρεμένα καὶ τὸν κῦταξαν καὶ τοῦ μιλοῦσαν ἀπὸ καί. Ὁ γίγαντας τοὺς φώναζε κάθε τόσο:

—Βρέ, κάτω ἀπὸ τὴ βάρκα.

—Βρέ, κάτω ἀπὸ τὴ βάρκα! ἀπαντοῦσαν κ' αὐτὰ κοροϊδευτικά, μιμοῦμενα τὴ φωνὴ του.

Ὁ γίγαντας πάλι ξανάλεγε τὰ ἴδια, καὶ οἱ μικροὶ νάνοι τὸ ἴδιο κοροῖδειναν.

Τότε ὁ γίγαντας σηκώθηκε ἀπάνω, ἔπαισε ἑναν-ἓναν τοὺς μικροῦς, ποὺ ἀπὸ τὸ φόβο τους εἶχαν ζαρώσει καὶ ἔγιναν ἓνα κουβάρι, καὶ τοὺς ἐσήκωσε ἀπάνω σὰν νὰ ἦσαν πουλιούλα. Κατάφερε νὰ βάλῃ τρεῖς κάτω ἀπὸ τὴ μιὰ του μασχάλη καὶ τρεῖς κάτω ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Τὰ παιδιὰ ποὺ σὲ λίγο ἔλειψε ὁ φόβος τους, ἄρχισαν νὰ γελοῦν, γιὰτὶ ὁ γίγαντας τὰ ἐχόρευε καθὼς τὰ ἐσήκωνε σὰν δέμα καὶ δὲν εἰδειχνε κομπιά κακὴ διάθεσι.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡμέρα, οἱ μικροὶ εἶχαν γίνει φίλοι μὲ τὸν Νικολέλλη. Θερονιάστηκαν στὴ βάρκα του, τοῦ κουβαλοῦσαν ξυλαράκια γιὰ νὰ μαγειρεύῃ, τοῦ ἔφερναν γερὸ καὶ ψομὶ κ' αὐτοὺς διαν γύρισε ἀπ' τὰ χταπόδια, κωτῆσε δὴ καὶ τ' ἄλλα τὰ ἐμοίρασε στοὺς μικροῦς.

Σιγά-σιγά ἀπ' τὰ παιδιὰ, ὁ Νικολέλλης γνωρίστηκε πιὸ πολὺ καὶ μὲ τοὺς μεγάλους. Τὸν ἐφώναζαν πειὰ νὰ τὸν κερᾶσουν, τὸν ρωτοῦσαν τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο γιὰ τὴ ζωὴ του, ἀλλὰ ὁ Νικολέλλης δὲν εἶχε καὶ πολλὰ πρά-

ματα να τους ελπί. Είχε γεννηθεί στη Μυτιλήνη. Από μικρός ένα ελάγγεμα γνώρισε, τον ψαρά κι' όλη του τη ζωή την έπερασε ψαρεύοντας από τό ένα στο άλλο νησί. Κι' όταν έβριζε κι' όταν ήταν καλός καιρός, κομόταν στη βάρκα του. Γυναίκα, σπιτί, παιδιά δεν είχε γνωρίσει κι' από τη ζωή του κόσμου πολύ λίγα πράγματα ήξερε. Ο Νικολέλλης θά ήταν τότε πενήντα ή εξήντα χρόνων—ούτε ο ίδιος δεν ήξερε— αλλά είχε τη γνώση και την άφελεια ενός μικρού παιδιού. Και τό χαίρια πολύ λίγο τό εγνώριζε, γιατί τά ψάρια πώ έπιανε, ή τά έτρωγε ο ίδιος ή τά έχάριζε ή τά αντίλλασε με κανένα τράφιμο. Σπανίως πουλούσε τίποτε για ν' αγοράσθι κανένα σίνεργο ψαρικής ή για νά διορθώσι τη βάρκα του. Όσο για τό βραζί του και τό πικνίκιού του, πού αποτελούσαν τόν μόνο του ρουχισμό χεριώνια και καλοκαιρι, αυτά πού τά έδινε ή μιά κι' ή άλλη νοικοκυρά. Ήσαν κομμάτια για τούς άλλους, αλλά ο Νικολέλλης καλύτερα δεν ήθελε.

Όταν έπερασε κανένα εξάμηνο κι' ο γίγαντας εξεκολούθησε νά μην άρνη τό ψαρολίμανο, οι κάτοικοι παρατήρησαν, ότι δεν ήταν και τόκ άχρηστος. Με την άποστηνι του δίναν, βοηθούσε νά τραβούν έξω τις βάρκες ή νά τίς εγίχουνε στη θάλασσα. Έτσι αυτή ή δουλειά πού άλασχότανε τόσους άνθρώπους, έγινε πολύ άπλή, γιατί μόνος του ο Νικολέλλης μπορούσε ν' άντικαταστήσει πέντε και έξη. Έπιγανε άκόμα ειχαριστός και χωρίς καμιά πληρωμή νά βοηθήσι τόν ένα και τόν άλλο στο ρέξιμο και στο άνέβασμα τών διχτυών και τών παραγαδιών, τόν έβαζαν και έπλεξε δίχτυ, βοηθούσε στο κατάριωμα και στο παλάμισμα κι' έκανε κάθε εύκολη ή δύσκολη δουλειά.

Υστερα ήλθε ή σφοά νά τόν χρησιμοποιήσουν κι' ή γυναίκες. Η κυρά Αυκουμιάδαια τόν έστεινε για νερό, ή γορά Σουρήνα νά πρή με τη βάρκα νά φέρη ξύλα, ή κατενιά Σπόρωνα νά κολλά τά παιδιά ή θειά Παναταΐνια, ή μαμή, ν' άνάδη τό φούρνο. Και στίς γυναίκες δουλειές, ο Νικολέλλης έδειχνετο ήπιουμενικός, καλόκαρδος, πρόσχαρος και πρόθυμος. Η γυναίκες μάλιστα, άληθινά περκατήρια, δεν τόν άφριαν ήσχη. Του έλεγαν πώς ήταν καιρός νά παντρευθί, και πότε του έπροξέναν μια μόνονα μωρόελλη, πού την έλεγαν Λένη, και πότε του έταζαν κάτι φρέσκα κορίτσια δεκαέξη και δεκαοχτώ χρόνων.

Ο Νικολέλλης τίς άφριε νά λένε. Αλλά είχε πάρει γυναίκα τη βάρκα και πεθερά του τη θάλασσα και δεν είχε κανένα σκοπό νά παντρευθί. Τόν ρόβιζαν και τά παιδιά και τό σπιτί. Ποιά γυναίκα θά βρισκόταν πρόθυμη νά κομμάτια μέσα στη βάρκα και νά τόν σινωδεύη στο ψάρεμα; Τέλος πάντων, ο γίγαντας δεν καταλάβαινε και πολύ την άνάγκη του γάμου και πότε δεν ένοιωσε την άνάγκη νά παντρευθί ή νά σινωδεύη στενώτερα με μια γυναίκα. Προτιμούσε νά τίς βοηθά στίς δουλειές και νά κολλά τά ξένα παιδιά, παρά νά κολλά τά δικιά του.

Καμιά φορά διως ο Νικολέλλης χανόταν άπ' τό ψαρολίμανο για μια βδομάδα ή για καμιά δεκαεπταριά ήμερες. Έπιγανε με τη βάρκα του στα άποικια έρημονήσια πού άείχαν τριάντα και σαράντα και πενήντα μύλια, στα Σνάτζουρα, στο Πιτέρι, στην Ψαθούρα, στην Κυρά Παναγιά. Καμιά φορά έφτανε και ως τά Λιαθούρια και την Σκόπελο. Έμάρισε και εκεί χταπόδια, άστακούς, χάνους, λιθούρια, μελανούρια, σαργούς και ξαναγύριζε στο ψαρολίμανο.

Από τά έρημονήσια αυτά ή Κυρά Παναγιά είχεν ένα μασατήρι, με δυό-τρεις καλογήρους και κάμποσα πρόβατα. Οι καλόγηροι τόν έβαζαν και τους έφάρμαγε με κάτι παληά δίχτυα—αυτός δεν είχε δικιά του—και εις άντάλλαγμα τών δίχτυών πού του έδάνειαν δες ήμέρες έμεινε στα νερά τους, τους έδινε δια τά ψάρια πού έπιανε. Καμιά φορά άκόμη τόν έβαζαν και τους έφύλαγε τό κοπάδι και τότε του έδιναν ένα μικρόν στεναβορράβδι και τόν έκαναν για λίγες ήμέρες κεχαγιά.

Στά άλλα έρημονήσια πού δεν είχαν καλογήρους, ο Νικολέλλης ξεγινόταν μόνος του ψαρεύοντας ή έμεινε όρες και ώρες ξεπλωμένος στους βράχους ή στην άμμουδιά, και τόν μασοκομύε τό κώμα, τό άλυμφο άέρι, ο πυρός ήλιος, ή άτέραντη μοναξιά. Τίς ήμέρες αυτές δεν χρησιμοποιούσε διόλου ψωμί στο φαί του. Έφριζε τά ψάρια στην άνθρακά και τά έτρωγε μωσαφημένα, έτσι με τά σημάδια της στάχτης άπάνω τους. Έβγαζε κάτι τεράστιες πεταλίδες, έπιανε καθούρια, καρτσονιάδαια, κοχύλια, καλόγγιμες και δτι άλλο θαλασσινό είχαν τά βράγια και οι βιθοί. Αιτών τόν καιρό έζούσαν άνάμεσα Θεοσ και φώτες και μπορεί νά περνούσαν ήμερες και νύχτες χωρίς μια λέξη νά βγη από τά χείλη του. Μά όταν θά έχάριζε στο δικό του ψαρολί-

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Μιά έτοιμοθάνατη εκάλισε κάποτε στην έπιθανάτο κλίνη της τόν σύζυγό της, για νά του εξμολογήθι ένα άμάρτημά της.
—Θά με συχωρέσης διως; τόν ρώτησε.
—Θά σέ συχωρέσω, γυναίκοιού μου.
—Α, άντρα μου!... Σε... σε άπάτησα! Σιχώρα με κι' ο Θεός νά σέ συχωρέση...
—Δέν περάζει, γυναίκοιού μου. Πρέπει διως νά με συχωρέσης και σ' τώρα για ένα κακό πού σόβραμα... Μου τό ήπόσχεσαι;
—Σου τό ήπόσχεμα μ' όλη την καρδιά μου.
—Ε, λοιπόν, είχα αντίληφθι ότι μ' άπατούσες και γι' αυτό σ' έδηλητήριασα.
—.....!

***

Ένας Άγγλος, φυλακισμένος για χροή, επί της εποχής της βασιλείας Βικτωρίας, κάλεσε μια μέρα τόν δανειστή του και του ειπε:
—Σας εκάλισα, για νά σάς κάμω μια πολύ συμφέρουσα πρόταση: Έδώ στη φυλακή, ή ζωή, έξορε, εινε πολύ πληρωτική. Έπειτα δεν άνέχομαι νά έπιβαρυνώσε έσείς με 3 1/2 σελίνα την έβδομάδα πρós διαπορή μου, όπως όρχει ο νόμος. Σκέφθηκα λοιπόν και βρήκα μια λίθα άξιοπρεπή και συμφέρουσα και για τούς δυό μας. Θά δηλώσεθε, ότι συγκαταθέσετε ν' άποφυλακασθώ κι' όταν βγω άπ' τη φυλακή, θά μου δίνετε δυό σελίνα μόνο την έβδομάδα, κρατώντας μου τό ενάμισο μέγχοι εξοφλήσεως του χρέους μου. Αλλοίωτινα θά με θεώρετε έδώ σ' όλη μου τη ζωή.
Κι' ο δανειστής, θέλοντας και μή, δέχτηκε την πρότασι του.

***

Στό άνακρινικό γοαφείο.
—Λοιπόν, κυρία μου, όταν σάς σπερμανώθηκε ο άντρας σας, δεν σας άγατούσε;
—Ό, πάρα πολύ κίφε. Η καρδιά του χτυπούσε δυνατά για μένα.
—Και τώρα;
—Τώρα χτυπούν δυνατά... τά χέρια του!

***

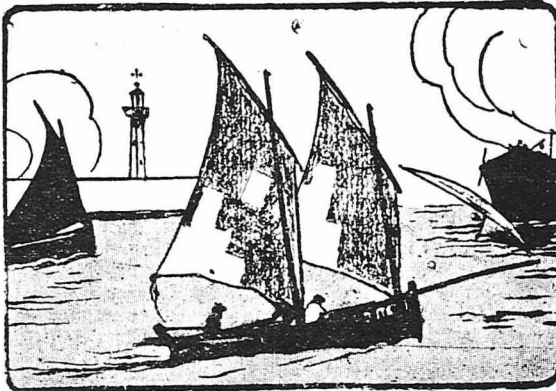
Έ κ ε ι ν η.—Χρυσέ μου, σέ βλέπω για καλή συναγομένη.
Έ κ ε ι ν ο ς.—Ναι, αγάτη μου, τό πρωί μου φερθήκατε τόσο κρούα, ώστε συναγοθήκατε!

***

Μεταξύ φίλων.
—Όχι, βρε άδερφέ, κι' εσύ μ' αυτό τόν πονόοντο! Δόντια εν' αυτά πού έχεις! Ή αν ήσαν δικιά μου θά τά είχα πετάξει πρó κολλού.
—Μά κι' εγώ θά τά πετούσα... αν ήσαν δικιά σου!

***

Έ κ ε ι ν η.—Πές μου, αγάτη μου, τί σούχει κάμει μεγαλύτερη έντύπωση κατά τό ταξείδι του γάμου μας;
Έ κ ε ι ν ο ς.—Μά... οι λογαριασμοί τών ξενοδοχείων!

μανο, πάντα θά εφρονήτις νά έχη μερικά έλεκτά θαλασσινά για νά τό πάη δωρο στα παιδιά και στίς γυναίκες του νησιού.
Έτσι περνούσαν τά χρόνια. Όλα ταγύρω στο Νικολέλλη άλλαζαν και μόνο αυτός έμεινε στην ψυχή ο ίδιος, άπλως και άπονηρευτος, πρωτόγονος άνθρωπος, πού ζούσε πώ πολύ σκυφρα με την φύσι και πολύ λίγο σκυφρα με τούς νόμους πού είχαν βάσει οι άλλοι άνθρωποι. Κι' όσο γερνούσε αυτός, έγερνούσε και ή βάρκα του και σιγά-σιγά ο ένας κι' ο άλλος έγιναν άνάκαινοι πειά για ψάρεμα.
Τότε ο Νικολέλλης δεν άφριε πειά τη βάρκα του πού είχε γίνει ένα έρεπιο άποκαθηγμένο στην άμμουδιά. Ήταν βέβαια πώς και ή ήμέρες του ίδιου θά ήσαν λιγοστές. Η δυνάμεις του και ή όρεξις του έχάνοντο και βάδιζε πρós τό τέλος σιγά-σιγά. Έτσι ήξεμα και φυσικά, όπως ήξεμα και φυσικά είχε έθθει στο τέλη της και ή βάρκα του.
Και ένα πρωί βρέθηκε μέσα στη βάρκα του, την γέφυρα και έυλαμμένη, πεντομένος και κρούς ο Νικολέλλης και ή μόνη άλλαγή του ήταν πώς φανόταν τώρα καμιά δεκαορία άκόμα πόντους πώ μακρός.

Τότε σκέφτηκαν μέσα τους οι καλοί νησιώτες, πώς σέ κατάλληλο καιρό τελείωσε με τη ζωή ο ξένος άνθρωπος. Είχε παραγεράσει κι' αυτός κι' ή βάρκα του και δεν μπορούσε πειά ούτε ένα κοχύλι νά μαζέψη, ούτε καλά-καλά νά κολλά τό μαρδ της κατενιά Σπόρωνα, πού δεν είχε πάρει από την εποχή πού ένα μουριόφι έφουξε τόν Νικολέλλη στο νησί, ως την ώρα αυτή, νά χαρβήσι στον κατενιά Σπόρο, σκευδόν κάθε χρόνο, κι' από ένα παιδί...
Κ. ΦΑΛΤΑ-ΓΤΣ

